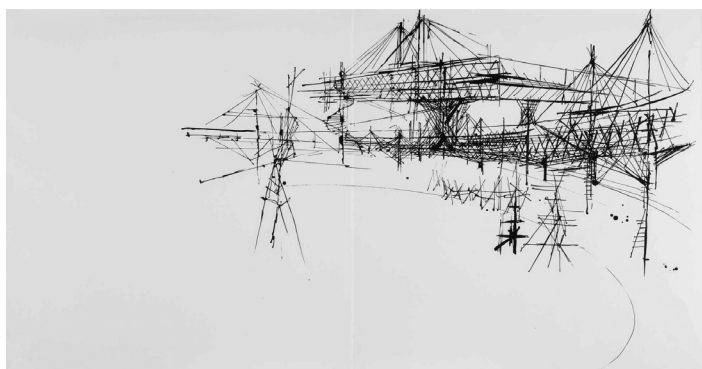

Constant New Babylon (1 de 10), 1963

Col·lecció MACBA. Consorci Museu d'Art Contemporani de Barcelona.
Foto de Tony Coll. © Censtart, 2009.

L'artista holandès Constant Nieuwenhuys, conegut com a Constant (Amsterdam, Holanda, 1920–2005) va estudiar a la Rijksakademie de la seva ciutat. A finals dels anys quaranta Constant va viure a París, on va conèixer Asger Jorn i va fundar el grup CoBrA junt amb Karel Appel, Christian Dotremont i altres artistes de Copenhaguen, Brussel·les i Amsterdam. El grup CoBrA obtenia el nom de les primeres lletres d'aquestes ciutats i es caracteritzava per un estil fortament expressionista, inspirat en les pintures rupestres i en els dibuixos de nens i bojos, així com per un fort compromís amb preocupacions socials i polítiques. CoBrA va tenir una important exposició l'any 1949 a l'Stedelijk Museum d'Amsterdam amb el títol *International Experimental Art*, tot i que el grup es va dissoldre a principis dels anys cinquanta. Més tard, Constant es va associar amb la Internacional Situacionista. Aquest grup d'artistes, escriptors i activistes, amb arrels marxistes, lletristes i de l'avantguarda artística i política de principis del segle XX, es va convertir en el vehicle de Constant per creuar el límit que normalment separa l'arquitectura de l'art.¹

L'any 1956 Constant va començar a treballar en *New Babylon*, un projecte arquitectònic per a una societat futura. Després de la Segona Guerra Mundial, quan les ciutats de tot Europa s'estaven reconstruint, Constant va desenvolupar una sèrie de prototips per a la ciutat utòpica. Va abandonar la pintura i es va centrar en desenvolupar una ciutat *situacionista*. Constant va sostenir que el funcionalisme racional i monòton del moment limitaria la vida lliure i creativa. Va començar a dissenyar estructures arquitectòniques prospectives. *New Babylon* es materialitzava en una sèrie de maquetes extremadament detallades, en dibuixos, gravats, aquarel·les, litografies, mapes topològics, collages, dibuixos arquitectònics i fotomuntatges, així com en manifestos, assajos, conferències i pel·lícules.

«Què és realment *New Babylon*?» va escriure Constant el 1966. «És una utopia social? Un disseny arquitectònic urbà? Una visió artística? Una revolució cultural? Una conquesta tecnològica? Una solució als problemes pràctics de l'era industrial?». I es va contestar a si mateix: «Cadascuna d'aquestes qüestions toca un aspecte de *New Babylon*». El projecte preveia una societat on l'arquitectura tradicional, així com les institucions socials construïdes, s'haurien desintegrat. Totes les raons per l'agressivitat haurien estat eliminades i la ciutat a construir estaria pensada per a una societat de persones creatives alliberades del treball quotidià degradant, una urbs construïda per a una nova espècie: l'«*Homo Ludens*», l'home lúdic.

Una ciutat nòmada, *New Babylon*, consistia en una àmplia xarxa d'espais interiors de diversos nivells que es propagaria per cobrir, eventualment, el planeta. Aquests espais interconnectats, denominats sectors, tindrien múltiples pisos de terra transparent, sostinguts en l'aire per unes columnes altes de disseny variable. Els vehicles es concentraven en el primer nivell i el trànsit aeri aterrava als terrats, mentre que els habitants es dispersaven a peu per interiors laberíntics, d'ambients que es reconstruïen contínuament. Cada aspecte de l'entorn podia ser controlat i reconfigurat de forma espontània. Es tractava d'una urbs lúdica on els *neobabilonis* serien lliures per crear i recrear la ciutat al seu gust.

Amb tot, al principi dels anys setanta, Constant es va adonar que lliurar-se sense traves a l'*id* (allò) freudià no portaria al paradís. Dues dècades després d'embarcar-se en la visió d'una ciutat bolcada al plaer, va percebre el costat obscur de l'*id* (allò) desbocat. Abans d'abandonar el projecte, en les seves últimes obres sobre *New Babylon*, dibuixa un *Apocalipsi* en negre i vermell: follia, esclavitud, deshumanització, les conseqüències *distòpiques* del desig sense fre.

Tot i que Constant va considerar el seu projecte des del llindar de la mort de l'art i l'arquitectura, la seva obra profètica ha tingut una influència important en generacions posteriors

d'arquitectes, provocant intensos debats a les escoles d'arquitectura i belles arts sobre el futur paper de l'arquitecte. La seva obra prefigura projectes de Zaha Hadid, Frank O. Gehry, Rem Koolhaas, Philippe Starck, Nigel Coates, Greg Lynn i altres arquitectes que infonen en els seus singulars edificis l'impacte emocional de l'experiència urbana. En la seva exploració del futur, el projecte de Constant va preveure fins i tot la xarxa *ciberespacial* que avui envolta el món.

- 1 Deia Constant: «*New Babylon* va començar l'any 1956 amb textos i dibuixos. Un dels primers projectes, que va representar la base de *New Babylon*, em va arribar el 1956 i es va inspirar en el campament gitano d'Alba, Itàlia, on estava vivint. Guy Debord, que havia fundat la Internationale Lettriste l'any 1952, em va venir a visitar allà. [...] Els lletristes havien mimeografiat un fullet anomenat *Potlach*, i sempre me n'enviaven una còpia. Aquell fullet m'interessava. Podia simpatitzar amb la seva crítica de l'arquitectura, així que vaig començar a escriure per a la revista I.S. o *Internationale Situationiste*, que també va ser fundada per Debord un mica després, l'any 1956 o 1957. Va ser en aquesta revista on es van mostrar els primers models de *New Babylon*, l'any 1958. El situacionisme tracta sobre la creació: *la création des situations*. Vam discutir altres formes de viure, i d'aquí la discussió aviat es va centrar en les vivendes. D'aquí vam passar a l'arquitectura urbana. Però jo ja havia estat estudiant la relació entre l'arquitectura urbana i les vivendes. També havia publicat sobre el tema». (Boersma, *Linda Constant*, Issue 91, Primavera 2005, *Bomb Magazine*).